

JOHN GRISHAM

BARUL ROOSTER

Traducere din limba engleză
GABRIEL STOIAN

Barul Rooster / John Grisham ; trad. din lb. engleză: Gabriel Stoian. - București : RAO Distribuție, 2020
ISBN 978-606-006-390-2

821.111

BARUL ROOSTER

RAO Distribuție
Str. Bârgăului nr. 9-11, sector 1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN GRISHAM
The Rooster Bar
Copyright © 2017 by Belfry Holdings, Inc.
Toate drepturile rezervate

© RAO Distribuție, 2019
pentru versiunea în limba română

2020

ISBN 978-606-006-390-2

1

Sfârșitul anului a adus cu sine obișnuitele festivități de sărbători, dar în casa familiei Frazier erau puține lucruri de celebrat. Doamna Frazier și-a îndeplinit obligația de a decora un brad scund, punând sub el câteva cadouri ieftine și pregătind prăjiturele pe care nu le dorea nimeni, și, ca întotdeauna, a pus la pick-upul stereo discul cu *Spărgătorul de nuci* care s-a rotit fără încetare în timp ce ea, cu vîțeje, fredona în bucătărie ca și cum anotimpul era într-adevăr unul care aducea fericire.

Lucrurile nu stăteau nicidecum aşa. Domnul Frazier o părăsise în urmă cu trei ani, iar lipsa i se simtea în măsura în care era disprețuit. Se mutase peste noapte împreună cu secretara lui, care, după cum decurseră lucrurile, părea să fie deja însărcinată. Doamna Frazier, înșelată, umilită, săracă și deprimată, a continuat să se zbată pentru a trăi.

Louie, fiul ei cel mic, era arestat la domiciliu, ceea ce, într-un fel, echivala cu o eliberare pe cauțiune, și avea în față un an greu din cauza acuzației de trafic și consum de droguri. El nu făcuse niciun efort să-i cumpere mamei lui ceva care să semene a cadou. Scuza lui era că nu putea părăsi casa din cauza monitorului pe care tribunalul ordonase să îl poarte prinț la o gleznă. Însă, chiar și fără el, nimici nu se aștepta ca Louie să se străduiască să cumpere cadouri.

În anul dinainte și în urmă cu doi ani, nu avusese monitor la gleznă și tot nu catadicsise să iasă la cumpărături.

Mark, fiul cel mare, sosise acasă după ororile îndurate la Facultatea de Drept și, cu toate că era mai sărac decât fratele lui, reușise să îi cumpere mamei o sticluță cu parfum. Urma să absolve în luna mai și să dea examenul pentru admiterea în barou în septembrie, ceea ce, din întâmplare, era luna în care fusese programat procesul lui Louie. Însă cazul lui nu avea să se judece din două motive întemeiate. În primul rând, băieții sub acoperire îl prinseaseră în timp ce încerca să vândă zece pliculețe de cocaină – exista chiar și o înregistrare video – și, în al doilea rând, nici Louie și nici mama lui nu își puteau permite să angajeze un avocat bun ca să îl scoată din belea. În timpul zilelor de sărbătoare, atât Louie, cât și doamna Frazier au făcut nenumărate aluzii pentru ca Mark să se ofere ca apărător al fratelui său. Nu ar fi fost mai simplu să tărgăneze lucrurile până mai târziu în cursul anului, când Mark avea să fie înscris cum se cuvenea în barou – pentru că, oricum, era aproape de asta –, urmând ca, după ce își lua licența, să descopere una dintre chichițele despre care citiseră pentru a respinge acuzațiile?

Această mică fantezie a lor avea lacune destul de serioase, dar Mark a refuzat să aducă vorba despre asta. Când a devenit evident că Louie plănuia să ia în stăpânire canapeaua pentru cel puțin zece ore în ajunul Anului Nou, ca să urmărească zece partide de popice, Mark s-a strecurat discret afară din casă și s-a dus la un prieten. Revenind acasă în noaptea aceea, după ce condusese deși consumase alcool, a luat hotărârea de a pleca. Avea să se întoarcă la Washington D.C. și să petreacă ceva timp la firma de avocatură la care avea să fie angajat curând. Cursurile începeau abia peste două săptămâni, însă, după ce îl ascultase pe Louie vreme de zece zile blestemând și tânguindu-se în legătură cu problemele lui, fără a mai aminti de muzica din *Spărgătorul de nuci*, Mark se săturase și aștepta cu nerăbdare ultimul semestru de facultate.

Așadar, a pus ceasul să sună la ora opt dimineața și, la cafea, i-a explicat mamei sale că trebuia să ajungă la D.C. Îi părea rău că pleca mai devreme decât se așteptase și că o lăsa singură cu băiatul cel rău, dar trebuia să-o facă. „Nu eu trebuie să-l cresc. Am și eu probleme.“

Prima problemă era mașina lui, un Ford Bronco, pe care o conducea încă de pe vremea liceului. Contorul de kilometraj înțepenise la 300 000 de kilometri, iar asta se întâmplase când era în al doilea an de colegiu. Avea nevoie desperată de o nouă pompă de benzină, una dintre numeroasele piese ce se aflau pe lista sa de urgențe. Folosind bandă adezivă și câteva cleme, Mark reușise să păcălească motorul, transmisia și frânele în ultimii doi ani, dar nu avusese același noroc și cu pompa de benzină. Aceasta funcționa la o capacitate mult mai mică decât era normal, astfel că viteza maximă pe care o prindea mașina, pe teren neted, era de cel mult optzeci de kilometri pe oră. De aceea, ca să nu fie presat de autocamioanele cu 18 roți de pe autostrada expres, Mark a ales doar drumuri lățurănice din Delaware și Târmul de Est. Călătoria de două ore de la Dover până în centrul D.C. a durat de două ori mai mult.

Asta i-a oferit suficient timp ca să analizeze celelalte probleme pe care le avea. A doua urgență era sufocanta datorie pe care o avea ca student. Încheiase colegiul cu împrumuturi de 60 000 de dolari și nu avea nicio slujbă. Tatăl lui, care părea fericit în noua sa căsnicie, dar care era la rândul său îndatorat, îl avertizase și îl sfătuise să nu își continue studiile: „La naiba, băieți, după patru ani de educație, ai o gaură în buget de șaizeci de miare. Lasă-te înainte ca lucrurile să se înrăutătească“. Însă Mark socotise că ar fi fost o prostie să accepte sfaturi de la tatăl său, aşa că lucrase ici și colo vreme de doi ani, făcând pe barmanul și livrând pizza la domiciliu, timp în care se târguise cu creditorii. Acum, privind retrospectiv, nu mai era sigur de unde apăruse ideea de a urma Facultatea de Drept, dar și-a amintit apoi că auzise din întâmplare o discuție între doi

confrăti de facultate, care analizau chestiuni serioase, deși obișnuiau să bea în exces. Mark era barman pe-atunci, iar salonul nu era aglomerat, aşa că, după cel de-al patrulea șir de pahare de votcă și suc de merișoare, cei doi vorbiseră îndeajuns de tare ca să ii audă toată lumea. Dintre numeroasele lucruri interesante pe care le spusese, Mark reținuse în principal două: „Marile firme din D.C. angajează o mulțime de oameni“. Și: „Salariile începătorilor pornesc de la o sută cincizeci de miare pe an“.

La scurtă vreme după aceea, se întâlnise întâmplător cu un coleg de colegiu, care era student la Facultatea de Drept Foggy Bottom din D.C., iar individul se lăudase cu planurile lui de a-și termina studiile într-un timp-record, adică în doi ani și jumătate, urmând ca apoi să încheie un contract cu o mare firmă pe un salarit impresionant. Guvernul federal le oferea împrumuturi studenților și originea era eligibil, iar el, bineînțeles, avea să absolve facultatea având în spinare un munte de datorii, dar acestea puteau fi achitate în cinci ani. Pentru amicul lui, era perfect normal să „investească în el însuși“ îndatorându-se astfel, căci asta avea să ii garanteze viitoarea putere de câștig.

Mark a înghițit momeala și s-a apucat să studieze pentru examenul de admitere la Facultatea de Drept. Punctajul obținut, 146 de puncte, nu a fost impresionant, dar asta nu i-a deranjat pe examinatorii de la Foggy Bottom Law School (FBLS). După cum nici rezultatele din liceu, cu un punctaj anemic de 2,8, nu i-au deranjat. FBLS l-a acceptat cu brațele deschise, iar cererile lui de împrumut au fost aprobată imediat. Departamentul Educației transfera în fiecare an 65 000 de dolari către Foggy Bottom. Iar acum, când mai avea de îndurat doar un semestrul, Mark vedea îndurerat cruda realitate: absolvea facultatea cu o datorie – sumă de bază plus dobânzi – de 266 000 de dolari.

Obținerea unei slujbe era o altă problemă. După cum stăteau lucrurile, piața nu era chiar atât de puternică pe cât se zvonea. Și nici

atât de vioale pe cât o lăudaseră broșurile pe hârtie lucioasă și website-ul aproape fraudulos al facultății. Absolvenții din primul eșalon al facultăților de Drept încă își găseau slujbe cu salarii de invidiat. Însă FBLS nu se afla în acel eșalon. Mark reușise cu greu să își găsească un locșor la o firmă de avocatură de nivel mediu, care se specializase în „relații guvernamentale“, ceea ce nu însemna decât că facea lobby. Salariul lui de debutant nu fusese stabilit, deoarece comitetul de conducere al firmei avea să se întrunească abia la începutul lunii ianuarie pentru a evalua profiturile din anul precedent și, probabil, avea să modifice grila de salarizare. Peste câteva luni, Mark urma să aibă o discuție importantă cu un „consilier în probleme de împrumuturi“ despre restructurarea datorilor acumulate în timpul studenției și despre modul de achitare a acestora, ceea ce presupunea un adevărat coșmar. Acel consilier își exprimase deja îngrijorarea cum că Mark nu știa cât de mult avea să câștige din salarit. Asta îl preocupa și pe Mark, mai ales că se adăuga la faptul că nu avea încredere în nicio persoană pe care o cunoscuse la firma de avocatură. Indiferent cât de mult încerca să se autoamăgească, simțea în străfundul ființei lui că situația lui nu era defel sigură.

O altă problemă era examenul de barou. Din cauza cererii mari, versiunea din D.C. a testului era una dintre cele mai dificile din țară, iar absolvenții de la FBLS îl picaseră într-o proporție alarmantă. Pe de altă parte, cei care absolveau facultățile de vârf din oraș obțineau rezultate bune. În anul precedent, cei de la Georgetown au seseră o rată de succes de 91%. Pentru cei de la „George Washington“, rata era de 89%. Iar pentru absolvenții de la FBLS, rata de trecere era patetică, de doar 56%. Pentru a reuși să ia acel examen, Mark ar fi trebuit să se apuce de învățat încă de pe-acum, de la începutul lunii ianuarie, și să stea cu coatele pe manuale, fără încetare, vreme de şase luni.

Însă, pur și simplu, nu se simțea în stare să facă asta, mai ales în zilele reci, măgorăte și deprimante ale iernii. Câteodată, povara datoriei părea o cărămidă grea din cenușă prinsă de spinare. Până și mersul devenise o corvoadă. Îi era greu și să mai zâmbească. Trăia în sărăcie, iar viitorul lui, chiar în eventualitatea obținerii unei slujbe, era sumbru. Si se putea socoti unul dintre favorizați sorții. Cei mai mulți dintre colegii lui aveau și datorii și nici nu își găsiseră slujbe. Ce-i drept, auzise mormăielor de nemulțumire încă din primul an de facultate și, după fiecare semestru, dispoziția colegilor devinea tot mai sumbră, iar suspiciunile sporeau. Piața muncii se reducea. Rezultatele examenului de admitere în barou îi umpleau de jenă pe cei de la FBLS. Suma împrumuturilor creștea. Acum, în cel de-al treilea și ultimul semestru de facultate, nu era ceva neobișnuit să îi audă pe studenți luându-se la harță cu profesorii la cursuri. Decanul nici nu se gândeau să iasă din biroul lui. Bloggerii criticau facultatea și puneau întrebări dure: „Asta-i o farsă?“ „Am fost păcăliți?“ „Unde-au dispărut banii?“

În forme diferite, aproape toți colegii pe care Mark îi cunoștea credeau că (1) FBLS era o facultate sub medie care (2) făcea prea multe promisiuni, (3) avea taxele prea mari și (4) încuraja prea mult îndatorările, în vreme ce (5) prima prea mulți studenți mediocri care practic nu aveau ce căuta într-o facultate de Drept și care (6) nu erau pregătiți cum se cuvenea pentru examenul de barou sau erau (7) prea proști ca să îl ia.

Circulau zvonuri cum că numărul cererilor de înscriere la FBLS scăzuse cu 50%. Fără să beneficieze de sprijinul statului și neavând o înzestrare adekvată, un asemenea declin avea să ducă la tot soiul de reduceri de costuri dureroase, în timp ce facultatea de Drept, fiind slabă, avea să ajungă și mai rău. Asta nu îi deranja pe Mark Frazier și pe prietenii lui. Aveau să mai îndure încă patru luni, apoi, din fericire, aveau să plece de acolo fără a se mai întoarce vreodată.

Mark locuia într-un bloc de apartamente de cinci etaje, vechi de optzeci de ani, care arăta vizibil deteriorat, însă chiria era mică, iar acest lucru îi atrăgea pe studenții de la „George Washington“ și de la FBLS. În vremurile lui de început, blocul fusese cunoscut sub numele de Casa Cooper, însă, după trei decenii de uzură produsă de studenți și de petrecerile lor, își căpătase porecla de Coop¹. Pentru că lifturile clădirii funcționau rareori, Mark a urcat pe scări până la etajul trei și a intrat în apartamentul lui mobilat modest, având doar 46 de metri pătrați, pentru care plătea 800 de dolari pe lună. Din motive ce nu îi erau prea clare, făcuse curățenie generală după ultimul examen, înainte de sărbători, astfel că, în momentul în care a aprins lumina, a constatat mulțumit că totul arăta bine. Si de ce n-ar fi fost aşa? Nemernicul care deținea blocul nu venea niciodată în inspecție. Si-a lăsat apoi pe podea gențile, simțindu-se uluit de linistea de acolo. În mod obișnuit, fiind locuit de studenți și având pereții subțiri, în bloc era întotdeauna gălăgie. Casetofoane stereo, televizoare, certuri, glume, jocuri de pocher, încăierări, cântece de chitară, ba chiar și câte un sunet de trombon folosit de un nepricoput de la etajul patru, toate puteau face clădirea să zbârnâie. Însă nu și în acea zi. Toți studenții erau acasă, linistiți, bucurându-se de vacanță, astfel că pe holuri era o tacere cel puțin bizără.

După o jumătate de oră, Mark s-a simțit plătit și a părăsit blocul. Mergând pe New Hampshire Avenue, cu vântul trecându-i prin geaca subțire și prin pantalonii kaki, din nu se știe ce motiv a hotărât să cotească pe strada Twenty-First și să se opreasă la facultate, ca să vadă dacă era încă deschisă. Într-un oraș care nu ducea lipsă de clădiri moderne hidroase, cea care găzduia FBLS reușea să iasă în evidență prin urătenie. Era o clădire construită după război, placată cu o cărămidă într-o culoare vag gălbuiie, așezată pe opt rânduri, închipuind niște aripi asimetrice, probabil efortul unui arhitect nepricoput care dorise să se afirme. Era de presupus că inițial

¹ Cocioabă (în lb. engleză în original, n.tr.)

fusesese o clădire pentru birouri, însă mulți pereți fuseseră desființați pentru a se crea săli de curs mici la primele patru etaje. La etajul cinci se afla biblioteca, un adevărat labirint cu încăperi mari, moderne, doldora de cărți pe care rareori le atingea cineva, și câteva portrete ale unor judecători și specialiști în Drept despre care nu auzise nimeni. Facultatea avea birourile la etajele șase și șapte, iar la al optulea, cât mai departe posibil de studenți, se afla administrația, unde decanul stătea bine ascuns într-un birou dintr-un colț, din care rareori risca să iasă.

Ușa de la intrare era descuiață, astfel că Mark a pătruns în holul pustiu. Deși aprecia căldura din interior, cum facea mereu, zona aceea i se părea cu totul deprimantă. Un avizier uriaș acoperea un întreg perete, afișând tot soiul de anunțuri, biletete și invitații. Existau și câteva postere lucioase care făceau reclamă oportunităților de a studia peste hotare, plus obișnuitele biletele scrise de mână prin care se oferea lucruri de vânzare – cărți, biciclete, biletete la spectacole, rezumate de cursuri, preparatori cu ora – și apartamente de închiriat. Perspectiva examenului pentru admiterea în barou plutea ca un nor întunecat peste facultate și existau câteva anunțuri ce preamăreau excelența câtorva cursuri de pregătire. Dacă ar fi căutat mai insistent, probabil că ar fi găsit și câteva oportunități de angajare, însă la FBLS acestea erau tot mai puține an de an. Într-un colț, a remarcat aceleași broșuri vechi, prin care li se oferea studenților împrumuturi suplimentare. În capătul îndepărtat al holului, se găseau câteva automate cu diverse produse de vânzare, precum și o cafenea mică, dar în cursul vacanței nimic nu funcționa acolo.

Mark s-a lăsat greu pe un fotoliu ponosit și a contemplat atmosfera deprimantă a școlii lui. Chiar era o facultate adevărată ori doar o fabrică de diplome? Răspunsul devinea tot mai clar. Pentru a mia oară, regreta că pășise dincolo de acele uși. Acum, după aproape trei ani, era împovărat de datorii pe care nu își putea imagina cum

avea să le achite. Chiar dacă la capătul tunelului exista o luminiță, el nu o putea întrezi.

Și de ce ar fi dat cineva numele de Foggy Bottom¹ unei facultăți de Drept? De parcă experiența într-o astfel de facultate nu ar fi fost îndeajuns de tristă, cu aproape douăzeci de ani în urmă, un individ istești îi dăduse acest nume îndoiefulnic care sugera chiar și mai multă proastă dispoziție. Individual respectiv, acum mort, vânduse ulterior facultatea unor investitori de pe Wall Street, care dețineau mai multe facultăți de Drept și obțineau profituri frumușelete, deși talentul avocațesc rămânea mediocru.

Cum cumperi și cum vinzi facultățile de Drept? Asta rămânea încă un mister.

Auzind câteva voci, Mark s-a grăbit să iasă din clădire. A luat-o pe New Hampshire și s-a îndreptat către Dupont Circle, apoi a intrat în localul Kramer Books ca să bea o cafea și să se mai dezmorțească. Trebuia să meargă pe jos mai tot timpul. Mașina lui dădea rateuri, iar motorul se oprea prea des în traficul din oraș, aşa că o ținea adăpostită pe un teren din spatele facultății, tot timpul cu cheia în contact. Din păcate, nimeni nu fusese tentat să o fure.

După ce s-a încălzit, a mers cale de șase intersecții spre nord, pe Connecticut Avenue. Firma de avocatură Ness Skelton ocupa câteva etaje dintr-o clădire modernă din apropiere de Hinckley Hilton. În vara precedentă, Mark reușise să se insinueze înăuntru și acceptase o funcție de stagiar, plătită cu un salar mai mic decât salariul minim. La mariile firme de avocatură, se apela la programe de vară pentru a-i ademeni pe studenți în lumea elitei. Stagiarii li se încredințau sarcini ridicol de ușoare, la care se adăugau bilete la meciuri și invitații la petreceri elegante în curțile din spate ale partenerilor bogăți. Odată seduși, semnau contractul de angajare, iar după absolvire erau azvârliti imediat în mașina de tocat, lucrând câte o sută de ore pe săptămână.

¹ Fund încreștat (în lb. engleză în original, n.tr.)

Însă nu aşa stăteau lucrurile la Ness Skelton. Având doar cincizeci de avocați, era departe de a intra în topul primelor zece firme de avocatură. Clientii săi erau asociațiile profesionale – Forumul Cultivatorilor de Soia, Sindicatul Pensionarilor Poștali, Consiliul Cărnii de Vită și de Miel, Contractorii Asfaltatori Naționali, Sindicatul Mecanicilor de Locomotivă cu Dizabilități – și câțiva contractori din domeniul apărării, care doreau cu disperare o halcă din contracte. Specializarea firmei, dacă putea fi vorba de aşa ceva, era relația cu Congresul. Programul de stagiu din cursul verii avea mai curând rolul de a exploata munca ieftină decât de a atrage studenți buni. Mark lucra din greu și îndurase activitatea năucitoare. La sfârșitul verii, când promise o ofertă care semăna intru cătva cu un post după ce l-a examenul de barou, nu-și dăduse seama dacă trebuia să sărbătoarească sau să plângă. Cu toate acestea, acceptase bucuros ce i se oferise – alte promisiuni nu avea – și devenise cu mândrie unul dintre puținii studenți de la FBLS care aveau un viitor. În timpul toamnei, îl săcăise delicat pe supervisorul lui în legătură cu angajarea sa în viitor, dar nu ajunsese nicăieri. Putea apărea o fuziune. Putea fi o divizare. Puteau fi o sumedenie de lucruri, dar printre acestea nu se regăsea și un contract de angajare.

De aceea, își făcea veacul pe acolo. În multe după-amiezi, în zilele de vacanță ori când se plăcusea, trecea pe la firmă, întotdeauna cu un zâmbet fals pe față și dornic să se înhamă la munca grea. Nu se lămurise încă dacă acest lucru era benefic, dar își închipuia că nu strica să încerce.

Supervisorul lui, un tip pe nume Randall, era de zece ani pe punctul de a deveni partener, astfel că trăia sub un stres permanent. După zece ani de activitate, dacă nu devineau parteneri, asociaților de la Ness Skelton li se arăta discret ușa. Randall absolviște Facultatea de Drept „George Washington“, care era, în ierarhia stabilită în oraș, cu o treaptă mai jos față de Facultatea Georgetown, dar cu câteva deasupra Facultății Foggy Bottom. Ierarhia era clară și rigidă,

iar cei mai nemulțumiți de situație erau cei care absolviseră la „George Washington“. Detestau să fie priviți de sus de către cei de la Georgetown; de aceea, erau întotdeauna dispusi să îi trateze cu dispreț pe cei de la FBLS. Întreaga firmă duhnea de clici și de snobism, iar Mark se întreba deseori cum naiba nimerise acolo. Doi asociați absolviseră FBLS, dar erau atât de preocupăți să se distanțeze de fosta lor facultate, încât nu aveau timp să îl dea lui Mark o mâna de ajutor. De fapt, aceștia păreau să îl ignore mai mult decât alții. Mark bombănise deseori: „Ce manieră de a conduce o firmă...“ Apoi își dăduse seama că orice profesiune își avea nivelurile ei de statut. Era mult prea îngrijorat pentru propria-i piele ca să îl mai frământe dacă ceilalți oameni înverșunați studiaseră sau nu Dreptul. Avea problemele lui.

Îl trimisese un e-mail lui Randall, anunțându-l că avea să treacă pe la firmă pentru a se ocupa de orice treabă dificilă care era de rezolvat. Acesta l-a întâmpinat cu o întrebare scurtă:

– Ai revenit atât de curând?

„Sigur, Randall, vacanța ta cum a fost? Mă bucur să te revăd.“

– Da, m-au cam plăcuit sărbătorile astea. Care-i treaba?

– Două dintre secretare s-au îmbolnăvit de gripă, i-a răspuns Randall, făcându-i semn spre un teanc de documente înalt de vreo treizeci de centimetri. Trebuie copiate în paisprezece exemplare, aşezate în ordine și capsate.

„Bravo, înapoi în sala copiatoarelor!“ s-a gândit Mark.

– Sigur, a răspuns apoi, ca și cum ar fi ars de nerăbdare să se apuce de lucru.

A luat documentele și a coborât la subsol, într-o peșteră plină de copiatoare. Apoi și-a petrecut următoarele trei ore făcând o muncă stupidă, care nu îi solicita mintea și pentru care nu avea să fie plătit.

Aproape că îi simțea lipsa lui Louie, cu tot cu monitorul lui de la gleznă.